

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra a 24. szám alatti ház emeletében.

Megjelen e lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délel. Ára évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: 5 hasábos sorért 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr., 3-ör 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

A nyilttérű cikkek sora után 30 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési díj

a

K. KÖZLÖNY

april-juniusi folyamára.

Egészévre . . . . . 12 forint.
Félévre . . . . . 6 „
Évnegyedre . . . . . 3 „

Az előfizetési pénz kiadó Stein János közepüctai könyvkereskedésébe küldendő, hol a megrendelt példány pontos megküldéséről intézkedve van.

Tanulmányok a német kérdés fölött.

(S.) A Dániától elfoglalt schleswig-holsteini hercegségiek jövőndő sorsa felett Austria és Poroszország közt folyamatban levő alkudozások állandó rovatot képeznek a napi lapokban, s minél inkább tágulni látszik a két kormány ebbeli törekvései közt mutatkozó eltérés, annál tartósabb, feszültebb figyelemmel kíséri a közvélemény majd a porosz követeléseket, majd ismét az azokra adandó osztrák válaszokat.

És méltán. Az elbe hercegségek munkába vett rendezése csak egyik látszólag másodrendű alkotórészt képezi ugyan az egyetemes német kérdésnek, de azért még sem szenved kétség, hogy az az egészen nagymérvű mozgásbáhozatalára alkalmas emeltyűt, s az eshetőségek egész láncolatát magában foglalja.

A mindig titokban működni szerető diplomatiának van ugyan egy szokássá vált münzava, melynél fogva az oly ügyet, melyet minden más jogosult befolyás kizárásával egymaga egyoldalul akar elintézni, az opportunitás pillanatnyi kívánalma szerint azonnal az illető állam „belügyének“ keresztel; ámde a német kérdés soha sem vesztette el európai jellegét, s e perczen már csak a két úgynevezett német nagyhatalom jelen magatartása következtében sem tekinthető többé kizárólagos németországi belügynek: Poroszország a dán háboruban közös cselekvésre hívta fel az osztrák kormányt, hogy egy ily hatalmas föllépés által, melyet esetleg még a német szövetség támogatása is követhet vala, a többi európai hatalmak beleszólását előre meghiusítsa; most viszont ugyanazon Poroszország a kivívott közös győzelem közös gyümölcsének jövőndő hasznosítása felett az egyenjogu birtokos-társal inye szerint megegyezni nem tudván, önző terveinek valószínűsítésére a más európai hatalmaknál keres támogatást.

De lehetne a dolognak más oldala is; mondják, hogy Poroszország egyebütt igért volna kárpótlást a bécsi kabinetnek, mikép ennek megegyezését a nevezett hercegségek bekebelezéséhez megnyerhesse. Ez esetben, bárha részünkről még mind nem találunk semmi legkisebb okot eddigi véleményünk megváltoztatására, s folyvást azt hisszük, hogy Austria nem maga választotta az utat, melyen ez ügyben eljár, föltéve mindazonáltal a lehetőséget, hogy a bécsi kormány csakugyan előre megegyezett a díj felett, melylyel engedékenységet Bismark ur meghálálni ígért, akár Németországban magában, akár azon kívül létezne a kikötött kárpótlás, e kérdés már csak ezért sem vonható el sem Európa, sem a német nemzet — és talán még más tényezők — befolyása alól.

Igy is úgy is a politikai érdekek számos szála folynak itt össze, csaknem minden hatalmasság érdekelve van, Franciaország már is lépéseket tesz eddigi szenvedőleges magatartásának odahagyására, s a néző szerepét az intézővel látszik felváltani akarni. Ha bár csak futólag átlapozzuk a közelebb lefolyt évszáz történelmét, el kell ismerünk, hogy a német kérdés minden felforgó európai kérdések felett első helyen áll; fontosság az horderőre nézve egyikőtől sem hagyja magát tulszárnyaltatni, sőt: oly sulypon gyanánt tekinthető, a mely körül a közel jövőben mindnyája forogni fog.

Az újabb korban két nagy esemény színhelye volt Németország: itt vívta ki ma-

gát nagyobbára a reformatio a harmincz éves háboruban; — s a német nemzet lelkesedését kellett különböző szabadságbeli ígéretekkel felvillanyozni, hogy I. Napoleon világhuralmát megdönteni lehessen.

Az éppen e téren jelenleg szőnyegen levő ügyek sem kisebbszerűek az akkoriaknál; most is sok, nagyon sok függ attól, minő állást foglalandnak el a különböző hatalmak éppen a schleswig-holsteini viszály alkalmából, s az ennek következtében keletkezendő csoportosulások és szövetezések döntő befolyást gyakorlandnak más ügyekre is, melyek ez idő szerint szünetelni látszanak, mintegy várva amannak kimenetelét.

A szomszéd kormányok a nagy Germania egyes országainak hatalomnyilvánításától nem sokat tartanak ugyan, de tisztelget s egyszersmind féltékenységet is gerjeszt bennök a lehetőség, hogy az eddig csak lazán összefüggő 35 ország valamikor egy nagy egységes állammá tömörülhetne, s ez okon a hozzá tulajdonképp nem tartozó részeket Németország testétől, illetőleg az ezt képező államok egy némelyikétől elválasztani törekednek. Franciaország a rajnai vidékeken, Olaszország Velenczén, Oroszország Galiczián és Posenen jartatja sovár tekintetét, mindenik más-más elvek és célok alapján.

Nem ugyanazon forrásból erednek a németországi népek ebbeli vágyai. Az idegen eredetű területektől s elemektől ezek is szabadulni óhajtanak, részint az elutasíthatlan méltányosság szemponjtából, részint pedig mivel így magokra maradván, saját alkotmányos létüket háborítlan biztonságban könnyebben kifejthetni s idővel, az olaszországi hasonnemű süker által buzdítva, a nagy német egység eszméjét is valószínűsíthetik.

Németország szabadelvű köreiben ma már egy hang sem emelkedik a „Bund“ jelen szerkezete mellett, senki sincs, a ki jövő június 8-án, mint a mely napon a „Bundesacta“ aláírásának 50-ik éve letelik, annak jubilaumát megülni szándékoznék, sőt a lipsei „Dorfbarbier“ csak imént kérdi a magas „Bund“-tól, hogy megírta-e már végrendeletét.

A német szövetségnek a népjog értelmében átalakításának szükségéről egy és osztatlan a közvélemény; sürgeti azt a közérzület.

Ámde a németországi viszonyok reformálásából nemcsak minden igaz német hazafi várva várja régi óhajtsái, reményei mielőbbi teljesülését; e nagy ország ujjaszületése földirai fekvésénél, magas mivelttségénél és azon fontos helyzeténél fogva, melyet az európai népcsalád közéletében elfoglal, szükségképp elhatározólag foly be főleg Közép-Európa állapotainak leendő rendezésére is, szóval: a német kérdés a polgárosodás, haladás és szabadság kérdése, valamint ekkorig jobbra a reactio tüzfészke volt.

Epedve várja a népek egész összege, hogy a francia forradalmi szellem ellen folytatott 20 éves háboru alkalmával megígért szabadságok valahára megadassanak, s hogy a lipsei ütközetben részt vett minden osztrák katona mellén diszjelző kis keresztre irt e mondat: „Európa libertati asserta“ végre valóssággá váljék.

Mindezek már magokban is elegendő okot szolgáltatnak arra, hogy lehető kíváncsisággal kísérjük az egyfelől Bécs és Berlin, másfelől Páris, Berlin és Pétervár közt mostanság váltakozó sűrű sürgöny-mozgalmat, s hogy ezek folytán készülő események minél élénkebb közérdekeltség tárgyává magasuljanak; hanem nagy fontossággal bírnak ezek a magyar kérdés folyvást vajudó megoldására nézve is; — mindezek fejtegetését külön cikkben kísérelendjük meg.

Egy erdősz reflexioi.

III.

Ideje volna csakugyan, hogy hazánkban is rendezett erdőgazdászati foglaltat el helyét az eddigi kontár és pusztító kezelésnek, de ezen meggyőződésre nemcsak nekünk erdőszőknek, hanem a birtokos uraknak, községeknek s megyei értelmiségieknek kell jönni, különösen pedig gazdasági egyletünk tehetne szélesebb körénél és hatásánál fogva hazai erdőszetiünk ügyében üdvös intézkedéseket.

A hesdái havasok 10 éves kezeléséről némi részletességgel szól cikkirő ur, mi az

elősoroltakban erdő-gazdászatiunk nem igen vizsgálati adatait látók; az erdő kezelés üdvös felfogásának tartjuk egyebiránt azt, hogy a rendszeres vágatás kedvéért a fűrész malmokat a birtokosok bérbé vették, de mintán őket erdőterületek korlátlan urainak hisszük nem láthatjuk át, hogy saját kárukkal is több fűrész malmot béreljenek, mint a mennyi valójában a szükségelt fűrész áruk kiállítására elég; hisz tán csak nincsenek azok a fűrész malmok ott valamely olynemű szerződés szerint építve, hogy az erdőbirtokosok kötelesek lettek volna annak értelmében azok számára saját kárukkal is tönköket adni, vagy ha ezt nem teszik legalább is bérbé venni?

A mi a fűrészárak eladását illeti, erről azt hisszük, hogy a szabott árak megjelölése helyett árverés útján előnyösebb lenne.

Igaza van cikkirő urnak, hogy az erdőkezeléshez mint éppen minden más üzlethez tartalék pénztár is szükséges, hanem ezt bizony a meglévő erdőkből kiteremteni és fenntartani az intéző személyzet kötelessége, mert hogy e szűk pénzvilágban erdő birtokosaink a különben is nem nagyon kővér jövedelmet ígérő erdő tőkéhez még tetemes készpénzt is fektessenek, az kissé bajos dolog; nem mondjuk ezzel, hogy pár száz forintnyi előleget se adjanak, sőt ezt kell is, hogy tegyék, de mind ott, hol az erdő termelésének értékesíthetése végett nagyobb szerű gépek és költséges építkezések első felláttása nem szükséges, ott egy pár ezer forintot is hevertetni nem mindig előnyös; a körülmények szerint jobb ha kisebb szerű manipulation kezdjük, s úgy haladunk fölfelé.

Természetes, hogy eladásra szánt kész áruknak is folyton kell lenni, hanem mind ezt a maga idejében kellő mértékben és jó minőségben kiállítani az erdőszők első kötelessége, s ha ezt nem teszik, feltéve, hogy elegendő munkaerő állott rendelkezésükre, akkor megbocsáthatlan vétkek hanyagságukért azok közé számíthatók, kiket a világ elég találóan ingyen élőknek szokott nevezni.

Végül minthogy előbbi pár észrevételünk nyilvánítására e lapok hasábjain tért nyerhetünk, s így ez alkalommal az erdőszeti dolgokban úgy is benne vagyunk, nem veltjük érdektelennek e lapok t. olvasói előtt a testvér Magyarhon egyik erdőszeti napi kérdését is megemlíteni.

Hiszem, hogy a t. olvasók nagy része tudja testvér hazánk azon fennforgó nemzetgazdászati kérdéseinek egyikét, ha vajjon ott erdőszitene-e vagy ne? E kérdés Magyarhonban általános figyelem és firtolgatás tárgya s mint ilyen, szakértők részéről már pro et contra is taglaltatott. Egyik rész az erdőszitene nem elég alappal tulságos klímái befolyást tulajdonít, s azok nagymérvű ültetésével a fátlan alföld számára a szükséges esőt megköthetni véli; másik rész, melynek vezetője Divald ur, s kit az erdőszitene jó nagy része is követ azt mondja, hogy ily nagy szerű a nemzet véres verejtékéből vett pár millióra menő költséget tenni hasztalan pazarlás volna, mint szintén a nemzetgazdászatra nézve pótolhatlan kár, ha a termékeny szántó földek erdő nevelésre fordítatnának, valamint ellenben az is ha oly erdők, melyek gabonatermesztésre alkalmas talajon állnak, de földjük és fakészletük ma értéktelen töké gyanánt hever, nem irtatnak. Csekély egyéniségünk is ez utóbbiak sorába tartozik s hisszük, hogy mindazok, kik az erdőszitene viszonyairól tiszta fogalmakkal bírnak, s így azt is tudják, hogy azon erdőszitene, melyek nem föltétlen erdőtalajon állanak, távolról se lehet azon klímái befolyást tulajdonítani mint a föltétlen erdőtalajon lévőknek, szintén nem fognak azok sorába tartozni, kik a hullámzó kalászk helyett is árnyas erdőket szeretnének látni.

Az erdőszitene barátai azt akarnák, hogy az alföldi térségen nagymérvű faültetések eszközöltessenek, hogy ez eljárás a közvagyonra nézve minő eredményt hozhatna létre ott, hol a legjobb minőségű szántóföld foglaltatnak el e célra, nem leendő fölösleges röviden a következőket megjegyeznünk: először is tudva, hogy az erdőszitene az esők oda vonzását illetőleg klímáilag semmi hatásuk se lehet vagy legalább számításba nem vehető; s feltéve azon nem éppen bizonyos esetet, hogy a végrehajtott ültetések egészen

sikerüljenek, s 50 vagy 60 év múlva jó zárlatu állabok álljanak az elfoglalt szántóföldek helyén, mégis ez állapot megvásárlása a számos millió forint veszteség folytán aránytalanul nagy költséggel állana elő, mert nélkülözni kellene az elfoglalt térség évi jövedelmét 50 évig s annak kamatos kamatait, holott tőkévé válnék erre az időre maga a terület máj belértéke s az ültetésre befektetett költség, veszve volna annak kamatos kamata, s végül mind erre ráfizetnők az évenkénti terhes adót, mely még azon kedvező esetben is, ha a kormány a kérdéses területet 20 évig adómentessé tenné, 30 évig tartana, és a mi még mind ennél is több, azután is csak félannyi jövedelem se volna nyerhető mint most. Ily áron tehát erdőszitene kissé nagy áldozat, azért videant consules nequid republica detrimenti capiat.

Van Magyarországon a szántóföldeken kívül még elég hely, hol erdőszitene kellene, ott vannak legelőbb is a homok-buczkák, azokat volna kívánatos minélhamarabb hasznóhajtó területekké alakítani; Erdélyben is említhetnénk erdőszitene alkalmas helyet, pl a Tordától M.-Vásárhely felé vonuló hegységek, melyek kopár ormain egy-két fűszál tengeti árva életét, béérdősítve bizonyára több jövedelmet hajtának, s ekkor az azok szomszédságában élő földbirtokos nem volna kénytelen trágáját szántóföldjétől megvonva, tüzelésre fordítani.

Meg volt még pendítve az is, hogy államköltségen sajátítottassék ki a bérdősítendő terület, hogy így a lakosság meg ne érezze; e kissé csiklandós eszmének is vannak pártolói; de éppen az erdőszitene egyik barátja bizonyos alkalommal egyik ellenfelének azt mondá: „nem kellene“ az erdőszitene ellen „így beszélnie, mert a kormány most is azon van, hogy az államerdőket idegen kezekre, kétségkívül külföldiekre adja“, s mi most kérdjük, ha valjon ez nem éppen úgy megtörténhetné-e 50 vagy 100 év múlva az így kisajátítandó erdőterületekkel is?

Bizony ha ily esetek nagy barátokra s kivételre több ízben is találunk, akkor csak hamar beteljesednek a nagy költő eme szavai: „Szerte nézett s nem lelé honját a hazában!“

A kolozsvári színmű pályadíj alap érdekében.

A figyelmes olvasó emlékeztetik, hogy évek előtt lapunkban felszólaltunk a végett, hogy egy nemzeti színházunknál alapítandó színmű pályadíj alappal tartunk fenn közöttünk a nemzet akkori nagy halottjának gr. Széchenyi emlékezetét.

Felszólalásunk annyit sikert aratott, hogy részint adakozásokból, részint hangversenyekből 668 ft 9 kr és tíz darab arany küldetett be szerkesztőségünkhez, részint pedig felszólításra beküldendőleg 1898 forint ajánlatot fel lelkes honfiak s honleányok által.

Igy a begyűlt és felajánlott összeg 2,566 ft 9 kr, és tíz darab aranyra menvén, már magára is elég, hogy abból minden két évben egy pályadíj kiadassék, mibelyt az ajánlatok vagy pénzben, vagy kötelezvényben beküldetnek; annyival inkább elég az oly alppnak, melyet a további honfiak részvét azonnal kiegészíthet oly összegre, melynek kamatjából minden évben kiadható pályadíjazás kiteljék.

Miután azonban a tett ajánlatokról beadandó kötlevelek csak illetékes közeg novére szólhatnak, s az összegről intézkedésre is csak illetékes közeg lehet jogosítva; 1862-dik év april utolsó napján beaduk az adakozásról kimutatásunkat a mélt. orsz. színházi választmányhoz egyszersmind följajtvé nézetünk s véleményünk ezen beszedendő összeg jövő rendeltetéséről. E véleményezést, valamint az adakozásról kimutatást a „K. Közlöny“ 1862-diki folyamának 69-dik számában közre is adtuk.

Most az országos színházi választmány min denképp élénk lendületet adván a színház ügyének, s czelszerű építkezés által nemsokára annak anyagi kívánalmait biztosítván; figyelmébe vette a szellemi czélokra is minél sikeresebb megközelítést, s így ezen pályadíj ügyét is, mint a mely a színház szellemi emelkedésére, s helyi fontosságára lényeges befolyást gyakorland, méltó ügyesrétettel fölkarolta. Így ezenn úgy oly kedvező időidőbe jutott, miképp valószínűnek látjuk, hogy midőn nemsokára színházunk belsője egészen átalakítva lesz, a szellemi kívánatok azon ágá is, melyet ezen alapítvány képezhet, gyors kifejlésnek induland.

Az ügy állásáról tájékoztató végzett közreadjuk az orsz. színházi választmányok a lapok szerkesztőjéhez intézett iratát, s a szerkesztő jelentését, a mint következnek.

31. szinb. vál. 1865.

Tekintetes ur!

Még a múlt 1862. év april. 29-én egy előterjesztést tett a tekintetes ur ezen színházi választmányhoz a kolozsvári nemzeti színházról gr. Széchenyi István emlékére megállapítandó szinmű pályadíj ügyében; a színházi választmány a nemzeti szinműgy nevében nagy örömmel és elismeréssel vette a tekintetes urnak ezen értesítését, melyből egyfelől a tekintetes ur ismert hazafias működésének egy újabb jótékony eredményéről, másfelől e haza fiainak a nemzeti ügyek iránti mindenkor páratlan lelkesedéséről és áldozatkészségéről győződött meg, el is határozta a színházi választmány, hogy ezen pályadíj alap kezelését a tekintetes ur által előterjesztésében felhozott, és mindenben helyeselt elvek szerint elvállalja, míhelt a tett ajánlatok befolyása legalább kötelezőnyileg biztosítva lesz. Miután az óta már több év telt el, a színházi választmányt azon remény táplálja, hogy a tett ajánlatok már befizetve, vagy legalább kötelezőnyileg biztosítva lesznek, és így tisztelettel kéri fel a színházi választmány a tek. urat: sziveskedjék minél előbb ezen alapítvány jelenlegi állásáról kimerítő felvilágosítást tenni, és azon esetben, ha a választmányi kezelésbe való átvételnek fennebbi feltétele még teljesítve nem volna, oda működni, hogy az aláirt ajánlatok minél előbb befizetésnek vagy kötelezőnyileg biztosításnak, addig pedig míg ez megtörténhetnék, sziveskedjék a tekintetes ur a begyűlt pénzt a helybeli kisegítő-pénztárba, mint eddig, úgy ezután is gyűmölcsöztetni.

Fogadja hazafiai öszinte köszönetünket és üdvözlésünket, kik maradunk a tekintetes ur

Kolozsvárt, 1865. márt. 10-én

alázatos szolgálói

az erdélyi országos szinb. vál.

gr. Mikó Imre,

elnök.

Groisz Nándor,

jegyző.

Nagyméltóságú gróf elnök ur!

Tks. orsz. színházi választmány!

Midőn nemzetünk nagy halottját a Kárpátok gyűrűzetében minden honfi szív gyászolta, városok, testületek törekedtek nevének emlékeztetést körülben megörizni, hogy ezáltal erkölcsi elégtételt szolgálhassanak a halottnak, s buzdítsák az élők hazafiaságát.

Midőn gróf Széchenyinek a nemzeti színeszt ügye annyit köszönhetett; illő volt, hogy színházunknál nevének emlékeztetést egy időszakokint feljúló pályázat is örizzék.

Igénytelen felszólalásunk nem bírhatott a népszerűség azon tekintélyével, mely a kimondott eszmét gyors és teljes sikerrel koronázza; de a honfi buzgalom, mely az áldozatok oly sok terére megjutott már, törekvésünket sem hagyta cserben; s most midőn az országos színházi választmány magas befolyását veti a siker mérlegébe, nincs többé kétségem, hogy az eddig történt, s általam bejelentett adakozásokban és ajánlatokban egy szinmű jutalom állandósításának alapköve le van téve.

A mint 1862-ben adott kimutatásomból kiténik, az adakozások négy alakban történtek, u. m.:

a) Legnagyobb részben oly ajánlatokban, melyek a dézmkárpótlás kifizetések ory kárpótlási papirokban fognak kifizetett, addig is az ajánlott összegek kamatait köteleztetvén az illetők fizetni.

b) Állam papirokban.

c) Oly ajánlatban, mely a felszólításkor fog befizetett.

d) Kézpénzben.

A dézmkárpótlás még nem indult meg; s megindulásakor az ajánlott összegek, s kamataik csakis az orsz. színházi választmányhoz s felszólításra folyhatnak be, mint a mely testület egyedül lehet illetékes ezen alap kezelésére s intézésére.

Az állampapírok u. m. Hosszu József ur 50 forintos nemzeti kölcsöne, és Bod Péter ur 100 forintos urbéri kötelezőnyé, a beadás óta járó kamataikkal kezemen maradtak, melyeket az országos színházi választmány pénztárba áttenni készen állok, azon megjegyzéssel, miképp Hosszu ur 50 forintos kötelezőnyé névre szóló levén, ennek kamatszélvényei nincsenek, s a törvényes átruházás szükségeltetik az orsz. színházi választmány pénztár részére, hogy az az óta folyó kamát átvehető legyen.

A felszólításra ígért ajánlatok bevételére csak az orsz. színházi választmány levén illetékes, méltóztat az orsz. színházi választmány a pénztárnok urat oda utasítani, hogy az így ajánlott összegeket bevegye.

A mi a készpénzt illeti, az így gyűlt összegekből a m. gr. Teleki Ede adományát: tíz aranyat kezemen tartottam, s a pénztárba áttenni készen állok; a bankjegyen befolyt összegeket a helybeli kisegítő pénztárba tettem volt át. Ez utóbbi összegből egy helybeli teljes cautioval bíró tanár ur Kolozsvárról haza költözése után 400 forintot köl-

cönképpen kivett, s az erről szóló kötelezőny ide visszatértemkor szintén kezemen átadtam, melyet úgy hiszem, hogy az orsz. színházi választmány nevére szóló újabbal kell az orsz. választmány pénztárnoka által kicseréltetni. A fellumaradott összegről a kisegítő pénztár kis könyve kezemen van, melyet az orsz. színházi választmány pénztárnokához áttenni szintén készen állok.

Miután az adakozás- és ajánlatokról kimutatásom az orsz. színházi választmány kezei közt áll, s ezt nyilvános ellenőrzés végett akkor tett bejelentésem teljes szövege, s az adakozók névsora s adományai és ígéretek mennyisége a „Kolozsvári Közöny“-ben is közreadott, s miután az óta e célra sem újabb adakozás, sem befizetés nem történt: méltóztatnék az orsz. színházi választmány a pénztárnok urat megbizni, hogy tölem a kezemen levő értékpapírt, pénzt és könyvet átszámoltatva az orsz. színházi választmány pénztárba átvegye.

A tett ajánlatokat pedig a mennyiben az első felszólításra ígértettek, beszédni, s a mennyiben a kiadandó dézmkárpótlásból voltak ígérve, evidentiában tartani, s annak idejében bekérni, úgy hiszem az országos színházi választmány teendője lesz részint azért, mert a netalán beveendő vagy beadandó kötelezőnyek névre szólóknak kell lenni, és én e részben illetékes közeg nem lehetek; részint pedig, mert habár azok, kik az ajánlatokat tették, számban kevesek, s hazafias adakozásokról, s szavuk beváltásáról köztisztelettel ismert egyéniségek, de kérdésem kívül egy testület kezébe örömebb teszik le adományukat, midőn magának e testületnek kezelése őket tökéletesen biztosítja arról, hogy azon cél, melyet áldozataikkal pártoltak, el is lesz érve.

Részemről el nem titkolhatom hazafi örömeimet, midőn egy keblit, nemzet méltóságunkra nézve ily fontos czélt, melyért buzogtam, az országos színházi választmány tekintélyes és hazafias méltánylása által sikerülendőnek látni, megérhettem. Erdély sok részben sajtáságos nemzeti és társadalmi élettel és sajtáságokkal, s a mi a szinpadon felette fontos, évszázadokon át folytatott külön történelmi emlékekkel bír; ezeket visszatérítői minde előtt a kolozsvári nemzeti színház feladata. S midőn az országos színházi választmány buzgó befolyása s hazánkfiái áldozatai által színházunk utóbbi időkben oly nagyszerű lendületet vett, annak további virágzása egy fontos feltételnek tartom azt, hogy a szinmű irodalom itt is mind jelentékenyebb pályadíjak által serkentessék.

Az általam bejelentett ajánlatok begyűltével e célra a kezdet meg lesz téve, s nincs kétségem, hogy a tett ajánlatokat a hazafi áldozatkészség azonnal megkötözteti, míhelt ezen töke kiegészítésére az országos színházi választmány teendő meg legilletékesebb fölhevását.

További kegyes intézkedését elvárva maradtam a Nagyméltóságú gróf elnök urnak, és a tks. országos színházi választmányának alázatos szolgálója. Dózsa Dániel.

Kül- és belföldi levelezés.

MAROS-TYVÁR, mártius 10.

Mindenki honunkban fájdalmas tapasztalatból tudja: hogy a múlt 1864-ik év, egy volt a legsilányabb, legrosszabbak közül; tenger árvizei, jégverése elseperték, tönkre verték terményeinek egy részét; másrésze nem ment tökélyre, főleg „töröküzajja“, mely pedig a földnép többségének egyördül tápláléka éretlen maradvá s elrotbadva megfenésedett; bora oly silány rosz, mely émelet és undort okoz, s rettenes savanyával az egészégnek sem lehet nem ártalmas. Ezek tebtát intő jelül, s mintegy természetes előkaiul szolgálta azon következő ényeknek, melyek a bölcs ember figyelmét perexig sem kerülheték ki, s éppen azért e lap t. szerkesztőjének, s b. K. Gy. urnak irányezikjei jökörán föl ie említett a szomorú jövőt, mintegy mutatva a kormánynak a zátonyt, melyet kikérlitni nem lehet; melyen a bajó sérülést, a hajó népe pedig bizonyos vést szenvedend.

Hisszük is, hogy a kormány látván az idő jeleiből, t. i. az 1864 éretlen maradt, s meglehet az egészégre is káros behatást okozó töröküzaja s mindennemű termések silányaságából, hogy az 1865. tavaszi napok népünkre nézve, mely tetemes adója s más szükségéi miatt, szegény töröküzájának javacska-ját s kiválgatva, eladni kénytelen, s a meghagyott roszból táplálkozandik, az inségnek a mindinkább fejlődő ragályos betegség és halálnak sirmas napjai leendenek, minden rendelkezési eszközökkel intézkedendettek legyen arra nézve, hogy ép és egészséges tavaszi „vető mag“ s annak beszerzésére „pénz segély“ álljon készen; hogy az adónak kényszerített fölajtása szünetelést nyerjen, s „inség enyhítő bizottmányok“ alakításával a nép élemezése nagy nyomorának enyhítése tívős gondoskodásban részesüljön!

És így ha bár mi is érezzük a rosz idők mostohaságait; bár magunk is benne vagyunk a vést torkában, küzdünk az emberi és természeti csapások kintő táborával: még is kell, hogy a kinek mit adott Isten, a kevésből is áldozatot hozzon a sokak inkább szenvedők segélyére; szükség így kiáltani: „bocsássanak, a szerencsétlenek segítségére kell sietni.“

Ugyan azért, ha bár „nincs egyebem, csak

szónoki tehetségem,“ ezen igénytelen birtokom csakély jövedelméből is néhány fillért, három o. é. forintot ki szakítva, s „a kevésből a keveset“ ide zárva, azon tiszteletteljes kéréssel kívánom a t. szerkesztő urhoz beküldeni: méltóztatson az országos segélyző bizottmány, vagy más illetők kezébe juttatni.*)

Aknai.

Hazai intézetek

Hiteles kimutatás, a helybeli unitarius leányiskola javára, mártius 15-én végbement hangverseny bevételei- és költségeiről.

I) Rendes bevétel 348 frt 90 kr. o. b.

a) A kiszabott helyárakban feljűlt fizettek fizetési sorsszám szerint: T Kelemen Béni ur, t. özv. Gyergyai Ferencz né asszony és páholybérli társai, gr. Bethlen Miklósné ő nagysága, gr. Mikó Imre ő nmlga, m. id. Grois Guasztváné, főtiszt. Kriza Jánosné assz. és páholybérli társai, m. Pap Alajosné assz. m. Petrichevich Horváth Kálmán ur, t. Nemes József ur, t. Bánai Vitalis, Olasz Károly, Filep Sámuel, Nagy Mózes, Ūrmösi Sámuel, Sebes Pál urak s több névtelen együtt: 49 frt 65 kr. o. b.

E körülményt halánk ünnepeles kifejezése mellett azon megjegyzéssel említem meg, hogy sokan 1. 2. 3. 4. 5. frttal váltottak jegyet, egy főrangú urnő 10 o. frtot adott páholyáért, derék testvére pedig 25 o. frtot egy zártzék-jegyért.

b) Ajándékul a pénztárba: gr Was Albertné ő nagysága beklüdtő 5 o. frtot, Zsigmond Ákos ur 10 o. frtot egy névtelen t. Buzogány Áron tanár ur tisztelt neje által 1 frt, együtt 16 frt. m. Székely Dávidné szül. b. Toroczka Róza ő nagysága egy aranyot. Mely ajándékokért ismét hálás köszönetünket nyilvánítom. Együtttes bevétel tehát: 414 frt 55 kr. o. b. és egy srany.

II. Rendes kiadás:

a) Szinbázdij, világítás és vegyes színházi költségek, zongora-szállítás és hangolár, kotairatás és vezérkönyv készítés, szinlap nyomtatás, a műkedvelői előadásokhoz külön adott gyertya ára, szerepezési számla, házi zenekör számlája, a vigjátékhoz való kellékek, és szinlap hordók díja A, B, C, D, E, F, G, H, és I betűk alatti bizonyítványok szerint együtt: 131 forint 43 krajczár o. b. Mely két összeget egymásból kivonva tiszta jövedelemnek marad: 283 forint 12 kr. Az aranyat a márt. 16 ki árfolyam szerint 5 frt 26 krba számítva 5 frt 26 kr o. b. s az eladott maradék-gyertya árát is hozzátevé 1 frt o. b. Összes jövedelem 289 frt 36 kr o. b., mely összeget egy derék polgar, mivel az előadások nem volt Kolozsvárt 290 frtra, egy másik hitrokonnuk pedig 300 forintra egészített ki, a mihez egy gyermek még 10 kr, egy polgar 60 kr adván az egész jövedelem tesz 300 ft és 70 krajczárt o. b.

b) Rendkívűli költség volt téve azon emlékversre, melyet a rendezők részint fehér seilyem tafotára megaranyozva, részint pappirosra feketén nyomtatattak s meglepetésül egy-egy diszes virágokrta kíséretében a közreműködő urnőknek és hölgyeknek, egy a karének ifjúságnak és más segédkező uraknak kiosztattak, melyek költségét azonban buzgó hitrokonnik a pénztár terhelése nélkül fedeztek.

Hálás köszönetemet nyilvánítom magam és a rendezők nevében cs. kir. ezredes Arndt ur ő méltóságának, kinek sziveségéből a katonai zenekar díj nélkül működött, továbbá t. cz. Szerdahelyi Kálmán, Odry Lehel, Káldy Gyula, Albisi László és Nagy György uraknak, egy t. cz. Szabó Pepi kisasszonynak, kik szintén díj nélkül vettek részt az előadásban; viszont azon mélyen tisztelt műkedvelő uraknak és hölgyeknek, kik a rendezők szives kérésére — adott szavukat megtartva — a jótékony célra közreműködni méltóztatnak; Stein János urnak, a ki a szinlaphoz a pappirosat ingyen adta, Dézskovics és Kecskeméti jegyszedő és díszítő uraknak, kik díjjaikat szintén bennhagyták, s a tisztelt lapszerkesztő uraknak, kik lapjaikat az ügy érdekében tett közléseinknek megnyitni sziveskedtek, és — a nagy érdemű közönségnek, mely oly szép számmal jelent meg, hogy szerény hangversenyünknek a rendes helyárak fizetése mellett is ily minden tekintetben kielégítő eredménye lön.

Kolozsvárt, márczius 19-én 1865.

Ferencz Józsi,

kolozsvári unitarius rendes pap, a rendezőkűl felkért és ellenőrzött pénztárnok.

Hivatalos jelentés a kolozsvári jótékony rögeylet választmányának folyó hó 18-kán tartott üléséről.

Előszőr: Laffer Ignác né meg Szentpéteri János né a választmányból kilépven s így jelenben négy hely ürességben levén, a választmány meghatározta, hogy legközelebbi ülésében az alapszabályok 13. cikkelye értelmében a négy választmányi tagot megválasztja. Felkértek azért a választmány tagjai, hogy a legközelebbi ülésbe hozzák magokkal választó levélkeiket.

* A beklüdtő három frnt könyvradományt a gazdasági egylet inségügyi bizottságához késbesítjük. Szerk.

Másodsor: A pénztárnok ur megbizatik, hogy Stein János könyvárús urnak az egylet számára szolgáltatott többrendbeli nyomtatványokról szóló 57 frt 80 kr számláját fizesse ki.

Harmadsor: Még korábban elhatározta a választmány, hogy a bűjt folytatában az egylet pénztára gyarapítására hangversenyt rendez; értesülvén azonban, hogy a megyénkben mutatkozó éhség és inség enyhítésére, éppen közügyeink egyik tisztelt vezetője az irt időben hangversenyt szándékszik rendezni, hogy a buzgó közönség részvétét meg ne ossza, a választmány a maga részéről a hangverseny rendezését jobb körülmények beálltaig elnapolja.

Negyedsor: Tóth Zsigmond né asszonyt örömmel fogadja a választmány az egylet alapító tagjai közé.

Ötűdször: Elnök ő nagysága jelenti, hogy egy szegény nő temetésére elnökileg 3 frtot utalványozott.

Hatodsor: A választmány egy folyamódónak három hóra 2 frt havonkénti segedelmet, kilencz folyamódónak egyszer mindenkorra 31 frtot utalványozott.

Kolozsvárt, mártius 20-án 1865.

Kovácsi Antal,

titkár.

Külön felék.

— Az irodalom terén szépnévvel bíró Halmágyi Sándor barátunk e hó 19-dikén tartá menyegzőjét, mlt Bíró Lajos ur fiatal szép és nemes kedélyű leányával Josephinével. Az egyházi kötelességet a szép tollu s igen jeles fiatal hitszónok Szász Gerő ur teljesítette, a ki az eskü felmondása előtt velős és szabatos beszédben adta elé a nász élet céljait, s meleg szavakkal adá a boldog párra az egyház áldását. Halmágyi Sándor ugy a regény irodalom, mint a publicistika terén már szebb nevet vívott ki magának, mintsem kétkedhetnénk abban, hogy lapunk olvasó közönsége öszintén osztozik szerencse kívánatunkban.

* Az erdélyi szükölködők javára Pesten főuri műkedvelői előadás van tervben, minő a múlt évben az alföldi inségesek részére tartott.

* Mint halljuk, Komáromi Lajos visszanyerő egészségével hangját, szép sikerrel vendégzerepel a vidéki színeszternél. Nehány vendégzereplés meggyőződhetné Follinust arról, ha valjon a jövő sasonra nem nyerné-e benne vissza egyik kedvelt s hasznos tagját.

* A Fogarasvidékről Olánországba szűkűt katonakötelezettek lajstroma, mely minden évben megjelenni szokott, az idén is megjelent. Ezen sajtáságos okmány ezer száz tizenhárom katonakötelezettet idéz egy év alatti pontos megjelenésre.

* Városunk lakóit néhány naptól fogva egy rendkívűli szomorú s meglehető rejtelmes eset hire foglalatokodtatja, melyet csupán azért nem akaránk előbb közölni, nehogy valami elbamarkodott hírrel lépünk olvasóink elő. E f. hó 16-kán Gajzágó fenesi birtokosnak neje megbetegedett, orvosáéért a férj Kolozsvárra hajtattott be tulajdon szekereén. Itt elvégezvén ügyeit csütörtökön délután mintegy 5—6 óra között visszaindult haza ismét a saját szekereén. A monostori várnál még látták kimenni, de azon tul nyoma veszett, s ez időtől fogva sem Gajzágó, sem szekere, lovai, kocsisáról nem lehet tudni semmit. Az otthon betegten várakozó nő még az nap estvéjén haza várta férjét, de az még másnap sem jöven elő tudakozódtni kezdett, de az említett egyetlen nyomon kívül senki sem látta. Kétségen kívűli, hogy a legborzasztóbb büntény követtetett el, a mi annál valószínűbb, mert Gajzágónál néhány pár ökrének az ára volt kézpénzben. A szállongó hírek szerint a hullát a tegnap délután megtalálták az ugynevezett monostori zöld erdőben, a szekér- s lovakról is tudni akarnak annyit, hogy valamelyik faluban egy fekete gubás embert láttak a szekeren űni egy másik emberrel. Az alig 16 éves kocsisal, hogy mi történt nem tudhatni. A büntény részességében minden este nagy gyau terbeli. A megye nyomozza a dolgot, s remélhetőleg néhány nap alatt közölhetjük az eredményt.

* Egyik helybeli sebészünk öngyilkossági szándékkal a napokban mérget vett be. A szerencsétlen ember tettét még elég korán észrevették, hogy a gyors orvosi segélylyel életéhez remény legyen. Megható elkeseredésnek kell annak lenni, mely az élet tőrhetlen terhét s szenvedéseit ilyen drastikus uton akarja lerakni!

* A múlt hét a gyilkossági hírekben fájdalom gazdag volt. E pillanatban egy újabb ember-áldozatról hallunk. A külvárosban egy jó módú cigányának meghalván felesége néhány hóval ezelőtt, a miatt búskomorságba esett. Később rá vették, hogy megházasodjék, azonban az új életpár sem tudott úgy látszik elég vigasztalást nyújtani, mert tegnapelőt kiment egyik szántóföldére, s ott egy diófát eltorlaszolt fölül magasra tövissel, felmászott a diófára, s nyakkendőjével felakasztá magát. A készülődés alatt úgy látszik még hidegvérrel dohányzott, mert pipáját a fa alatt kezéből kiesve találták meg.

* Esztergomban, mint az ottani lap után a „P. H.“ beszéli, e hó 12-dikei éjjel egy könyvkötő legény, több iparos legénytársával való baha-

felé mentében, a cs. kir. pénztár mellé állított katonaság által fűbe lövettet s néhány percz múlva a helyszínen meghalt. Okai felől, mivel a vizsgálat még nincs befejezve, még semmi birtelést sem mondhatni.

* Az „Opinione Nationale“ orosz államférfiak cím alatt hosszabb életrajz ciklust közöl, melyben Murawieffről a következő hajmeresztő dolgokat olvassuk: „A legújabb számkivetési ukáz a kisebb lengyel földbirtokosok halál-ítélete; mindazok, kik a nagyobb birtokosok uradalmaiban földrésztelkekkel bírnak, expropriálva lesznek s családjaikkal Ázsia legtavolabbi vidékeire, az Amur partjára hurcoltatnak. Ez ukáz, mely Lithvániát összes értelmiségétől s valamennyi munkás emberétől megfosztja — Ázsiai vadsággal és kegyetlenséggel lett fogantatva véve. Téli idején 70 éves agokat, betegeket, nőket, gyermekeket csaknem félmeztelenül cipeltetett Murawieff rideg számkivetésébe. Egyetlen, egy 2800 tagból álló szállítmány 2000 et fogott utközben, a zord idő, a durva bánásmód, a koplalás s a miatt, hogy közben-közben lengyel vért szomjazó csordák robanták és ritkították meg a szerencsétlen deportáltak sorait. „Az is beszél, hogy Murawieff a „vilnai távirat útján nem légi-ben parancsot küldött Pétervárra, hogy Grote és Andrew kormánytanácsosokat elfogják, mivel gyanuba vette őket, hogy a felkelőkhez szitának s a fővárosi hatóságok nem merészkedtek a litván diktátorok ellenállani, s csak három férfi lépett föl ellenében: Konstantin nbg, Suwaroff hg pétervári kormányzó, s Orloff gróf az orosz követ Brüsszelben.“

* Morny herceg, kinek halálát a lapok jelentik, 1811-ben Párisban született, s anyai ágon féltésztvér volt III. Napoleonnal. Ifjú éveiben katonának csapott föl, s az Orleansi herceggel Algirba ment, 1838-ban pedig kilépett a hadseregből, hogy a gazdasági és iparnak szentelje erejét, s több éven át a juliusi kormányhoz szitva tilt a képviselők kamrájában. Nagy befolyása s fíradhatlan politikai tevékenysége azon időtől datálódik, melyben Napoleon a köztársaság elnökévé lett megválasztva. Azóta kifejtett munkássága ismeretes; a császárságnak ő volt egyik főoszlopa, s érdemeiért hercegi rangra emelték. Neje Trubetzkow hgnő volt, kívül pétervári követ korában ismerkedett meg. Egy mart. 10. diki párisi sürgöny szerint a császár, a császárné, gr. Flahault s a párisi érsek tegnapelőtt még nála valának látogatásban. A francia lapok halálát, mint fontos politikai eseményt jelentik. Ki fogja utána elfoglalni az elnöki széket: nagyban fészegetik. Némelyek szerint Baroche; mások meg azt hiszik, hogy Magne, Vuitry vagy Ségria.

* Offenbach nem csak operetteket ír, de néha pörkedik is, s ez utóbbi prózai működésében is épp oly szerencsés, mint a zeneszerzésben. Közélebb a Bouffes művezetője ellen nyert meg egy pert; az ítélet szerint az elmarasztalt fél tartozik Offenbachnak 1864. január 1-től számítva 1870 február 1-ig évenként 10,000 frankot, ezenkívül a Bouffes ismét megnyitása óta előadott darabjainak tantemjei fejében 15,362 frankot s továbbá 6000 frank kárpótlást fizetni.

* A bécsi cs. kir. orsz. törvényszék bünyefnyitő osztálya, a cs. kir. államügyészség által a francia csász. követség kimutatott képviseltetése alapján tett indítványra elismerte, hogy a „La vie du nouveau César. Etude historique par Pierre Vesenier, ancien secrétaire d'Eugène Sue. Genève P. Vesenier, libraire-éditeur des Mystères du peuple 1865“ című könyv III. Napoleon császár ellen becsületsértést tartalmaz s ezzel annak további terjesztését betiltá.

* Az új spanyol sajtótörvény megszünteti mind a cautio-fizetést, mind a rendőri lefoglalást a lapoknál. A királyi és állambiztonság elleni sajtóvétség fogsággal és 12—36,000 real bírsággal vagy 1—6 hónapi fogsággal; idegen fejedelem elleni 4—8,000, magán személyek elleni 2—20,000 real pénzbírsággal és 2—6 havi fogsággal büntetetik.

Nyilatkozat.

A „Kolozsvári Közöny“ egyik közlebbi száma azon kérdésére, mi történt az általam kitzított 50 arany pályadíjjal? sietek azon választom adói, hogy a kérdéses pályázat nincs eldöntve, miután két darab a „Lelencz“ és „Bjrszerző“ sziaművek még nincsenek előadva, legközelebről azonban ezek is színe kerülő, a pályakoszoruzott mű szerzője az 50 aranyat azonnal fölveheti

Kolozsvárt, mart. 15 1865.

Folinus János,
szinigazgató.

Sz. 6771.—VIII.

Jelentés.

Miután az ő császári királyi apostoli Felsége legfelsőbb parancsolatja folytán végrehajtott, közhasznú célokra szentelt nyolczadik nagy pénzsorsjáték, melyben a huzás 1864. január 9-én történt, már véglegesen be van fejezve; a cs. kir. sorsjátéki igazgatóság nem mulasztja el ezen sorolás eredményét közzétételre juttatni. Ebből a tisztá bevétel összesen 243,406 forint 60 s 1/2 krra ment osztr. értékben, s ő cs. kir. apostoli Felsége által ennek fele része Tirolban az örültek intézetére, továbbá Velenczében az elbocsátott női foglyok gyá-

molítására szolgáló intézetre, s esetleg ha ezen féljvedelemből telik, a bécsi Szent-Anna gyermek kórház, valamint a prágai Ferencz József gyermek kórházra; a másik fele része pedig a cs. k. katonatisztek s katonai hivatalnokok segélybogyott leányai számára alapítandó segély-intézetre, valamint a felsőbb katonai nevelő-intézetek, és a katonai osztrák-kolárnál állítandó segélyalapítványokra — rendeltetett.

E vállalat ezen oly kedvező következménye csak a császári állam emberbarátias lakosságának élénk gyámolítása, s az ő cs. k. apostoli Felsége által legkegyelmesebben szándékolott jótékony cél irányában részvételre való készsége által lett elérhető; a miért is a cs. k. sorsjátéki igazgatóság kötelezve érzi magát ezen eredménydús részvételről nyilvános köszönetét kijelenteni.

A császári királyi sorsjátéki igazgatóságnak a közhasznú s jótékony célú állam-sorsjátékokat kezelő osztályától.

Bécs, február 22-én 1865.

Schrank Frigyes,

cs. k. tanácsos igazgatási elnök.

Politikai hírek.

Austria. Bécs, mart. 16. A „Gen. Corr.“ írja: a főelőadó által a pénzügyi bizottmány elé terjesztett 1865-re szóló pénzügyi törvényjavaslat 4,259,782 ft bevételi deficitet mutat fel, mely hiány a schleswig-holsteini hadiköltség megtérítéséből lenne pótolandó. Ezen törvényjavaslat szerint az 1/4 szelvények jövedelme 1865-diki decembertől fogva 10% -ra lenne fölemelendő.

A „Presse“ írja mart. 16-ról: „Ma este politikai körökben, különösen a követek házában, egy fontos hír terjedt el. Némely versio szerint az államminiszter el lenne határozva, hogy magas állásáról visszalépjen; mások szerint elbocsátását legfelsőbb helyen már be is nyújtotta volna. Társai közül, kik valószínűleg vele lépének ki a miniszteriumból, Lasser és Hein minisztereket említik. Ezen fontos események folytán Bécsbe hívták a jelentik, Belcredi gróf csehországi helytartót, Poche báró morvaországi helytartót és Kellersberg báró trieszti helytartót. Az elsőt, köztudomás szerint, az osztrák feudális párt mérsékelt részének fejeül tartják. A miniszteriumba lépése tehát valószínűleg több lenne egyszerű személyválozásnál. Külviszonyaink, különösen Poroszországot illetőleg, és belviszonyaink, különösen a magyar tartományokhoz, ily esemény által mindenesetre lényegesen lehetnének érintve. Minister-válság alkotmányos országban nem nyugtalanít, ha oly államférfiak helyébe, kik a parlamentarar többséget elvesztették, másokat léptet, kik ezen első feltételnek meg tudnak felelni. Más-kép lenne ez, ha a miniszterium élére oly új személyiség lépne, kinek multjából a népképviselők többségével megegyezést nem lehet, mint magától érthető, következtetni. Ily esetben politikai talány előtt állanánk, melynek megfejtését az időre kellene bizni. — Kötelességünknek tartottuk ezen híreket figyelembe venni, miután jólértesült körökből erednek. Alaposak-e vagy nem, vagy hogy Cseh, Morvaország és Trieszt helytartóinak egyidejű ittléte Schmerling, Lasser és Hein miniszterek állítólagos kiléptével tényleg összefügg-e, vagy, mint más részről állítják, csupán hivatalos teendőikkel, és a követek háza legközelebbi ülésének napirendjére kitzított tárgyával vannak összefüggésben, — e pillanatban nem tudhattuk meg. A hír talán elő-postája még csak egy kezdődő, jövendő, de nem utóhangja egy már létező, teljes folyamatban levő válságnak.“

Franciaország. Páris, mart. 13. A francia lapok majdnem kivétel nélkül Rouland miniszter beszédével foglalkoznak, melyben ez az ultramontan törekvéseket nagyon híven rajzolva, élesen meg is róta. Beszéde ugy látszik nagy hatást tett s mint mondják, a kormány megbízásából szólott ily erőlyesen. A „Temps“ nincs egészen megelégedve Rouland következtetéseivel. A volt miniszter — ugymond — pártolja a concordatumot vagy is az állam és egyház közötti szövetség fönmaradását. A szabad egyház a szabad államban rá nézve forradalmi eszme, s mégis csak ez adja meg a világi társadalomnak az eszközöket, hogy sikeresen harcolhasson az ultramontan elvek folytonos tulkapásai ellen, melyek, míg a szabadság nem ellensúlyozza őket, valóban veszélyesek. — A senatusban ülő bibornokok, különösen a romeni érsek nyilatkozataiból azt következteti a „Temps“, hogy az alsó papságnak nem legjobban mehet dolga. Bonnechose bibornok ezen szavai: „Clerusom olyan, mint az ezred, mennie kell s megyen is“, inkább egy ezredes szájába illenének, mint püspökébe. — Az „Opin. Nationale“ nem tartja már a jelen követelményei szerintinek azon szigorú gallican álláspontot, melyet Rouland elfoglalt; nem tagadja meg azonban elismerését azon bátorságtól, melylyel az ultramontan fondorlatok s a congregatiók veszélyes műveleteinek előadásával tanusított. — A „Siécle“ Rouland beszédét a polgári hatalom erőlyes visszakövetelésének tartja.

A „Constitutionnel“ nek megküldték Gennából egy titkos szerződés szövegét, melyet — mint mondják — a tulzó párt koholt oly színnel, mintha az Victor Emanuel és III. Napoleon császár között kötött volna a sept. 15-iki szerződés titkos fűg-

gelékül. A „Constit.“ előre kiemeli, hogy ezen okmány egészen alapítatlan, és neveltséges és szemtelen ámitási eszköz. Tartalma ez: Pót-cikkely: 1) Victor Emanuel király ő felsége formaszertint kötelezi magát, hogy Austriát nem fogja olaszországi birtokaitban megtámadni III. Napoleon császár ő felségének előleges beleegyezése nélkül, s mielőtt ezt a felől értesitené. Kötelezi magát ezenkívül, hogy nyomatékosan megakadályozand az osztrák kormány ellen államaiban tervezett minden tüntetést, a mely nem kormányától ered. 2) III. Napoleon császár ő felsége biztosítja Olaszországot Austria minden megtámadása ellen, s kötelezi magát, hogy, ha arra kerülne a dolog, fegyveresen segítségére jön. 3) Azon esetben, ha Olasz- és Franciaország között háború lenne Austriával, annak vezetése császár ő felsége kezébe tétetnék le, valamint az egyesült hadseregek vezénylése s a béke megállapításának joga is. 4) Ha a fennebb említett eshetőség bekövetkeznék, Victor Emanuel király ő felsége ez esetre kötelezi magát, hogy az olasz kamaráktól korlátlan hatalmat fog meghatározatlan időre kieszközölni. 5) Ha egy ezen feltételek mellett viendett háború következne, avagy diplomatiái alkudozások folytán Olaszország újabb tartományok bekeblézése által nagyobbodnék, ez esetre nézve a császár és a király ő felségeik abban állapodnak meg, hogy birodalmaik határait újra fogják szabályozni, mely szabályozásnak célja az volna, hogy Franciaország biztosítást nyerjen Olaszország hatalmának tulnyomóságára nézve. 6) Ezen megállapodás kölcsönös egyetértéssel fog elhatározatni, vagy a háború bevégezése, vagy az alkudozások befejezése előtt. 7) A jelen hét cikkelyt titokban fogja tartani az olasz és francia kormány, s a szerződő felek bármelyike által történhető áthágása bármelyik cikkelynek megsemmisítendő azokat is, valamint az egész szerződést.

Fould az „A. Ztg.“ szerint kivitte, hogy a kormány egyelőre nem küld csapatokat Mexicoba; csak készen tartja őket, hogy vereség esetén meginduljanak. Egy Bazaine marsalltól érkezett level szerint a beavatkozó hadsereg nem volt többé ura a helyzetnek; ez azonban talán már jobbra változott.

Németország. Berlin, mart. 14. Az itt megjelenő „Libert. Corresp.“ ezeket írja: „Angolországi viszonyunk évek óta nem oly bensős és barátságosabbá váltak, mint volt 1813 óta. Azt hívők, hogy a dán háború befejezése s az angol követségnél történt változás után legalább a külformákban barátságosabbá válik a viszony, mi elengedhetlenül szükséges mindenféle tárgyalás folytatására. Buchanannal az utóbbi utolsó felévében lehetetlen volt; de Napier lorddal sem vált olyanná a viszony, hogy a kellő formák megtartása által a kellemetlenségek eleje vétetőek. Nehány nap előtt oly jelenet volt a külügyi hivatalban, melyből nagy egyéni ingerültiségre lehet következtetni, s nagy föltűnést okozott diplomatiái körökben. Legutóbbi pénteken Napier lord a külügyminiszteriumba jön, kérdi a kapust, honn van-e a miniszter? ez azt feleli: Igen, de nem fogad el senkit.“ Napier lord kijelenti, hogy szólnia kell vele, s a kapust minden tiltakozás dacára félretolja. Az irodában a szolgálkál ugyanezen jelenet ismétlése fordul elő, s az angol követ a szolgálkál vonakodása dacára bejelentés nélkül lép be Bismarck urhoz. Minő magyarázatok történtek itt tudni nem lehet; annyi tény, hogy Bismarck nem hajlandó e jelenetet baráti indiscretiónak tartani, hanem a tény constátálása végett a kapussal és a szolgálkál jegyzőkönyvet vétetett fel róla utóagosan.

Altona, mart. 15. A schleswig-holsteini „Verordn. Blatt“ az országos kormány rendeletét közli, mely intést tartalmaz az észak-schleswigi lakosok igazgatási ellen, kik egy külhatalomhoz intézett kérvényben Észak-Schleswig visszazadására s fönálló rend fölforgatására törekzenek. Az állam nyugalma elleni büntényeket a törvény szigorú sujtandja; a rendőrhatalóságok utasítják az izgatók tildözésére.

Egyik sugalmazott berlini lap következőleg nyilatkozik: „Azon ideiglenes állapot, melynek tovább tartását a hercegségekben az utóbbi bécsi sürgöny támogatni látszott, egyes területeken nem sokára tarthatlanó válik, s Poroszország kénytelen lesz cselekedni, akár jó akár rossz szemmel fogja is azt nézni Austria. Nem balasztható többé: a hercegségeknek védelmi állapotba helyezése. A Poroszország és Austria közötti vitalkozás sokáig eltarthat, az északi batárokat pedig nem lehet addig védtelenül hagyni, míg az befejeztetik egy vagy más értelemben. Porosz hadcsapatok ugyan védelemezik az országot, de gondolkodni kell főként a tengerészeti védezközökről. A porossal összeolvadandó schleswig-holsteini sereg szervezésére meg kell tenni ezenkívül legalább az előleges intézkedéseket. Ezek szükségesek volna szembezbök.“

Altona, mart. 16. Az Altonában megjelenő „Merkur“ Schleswiggól jelenti: A Schleswigen álló haderő legközelebb erősitést fog nyerni.

Svéd- és Norvégország. Stockholm, mart. 8. A „Nat. Ztg.“-nak írják: A közlebb mult esteken utcazi zavargások fordultak elő, s több izben katonai erőt kelle használni és számos elfogatás is történt. A zavargók Wallenberg rendőrfőnök elmozdítását kívánják, ki a mult évi martiusi s később is előfordult zavargások alkalmával rendki-

villi szigort használt. Tegnap este a Gusztáv-Adolf téren s a rendőrség előtt összecsojult zavargók több rendőri állomáson beverék az ablakokat. De Geer b. igazságügyminiszter szigorú vizsgálatot rendelt el, s egy a rendőriminiszter ellen írt rőpiratot is lefoglaltatott.

Mexiko. Az „Avenir National“ hosszu cikket közöl levélalakban Mexikóról, melyben egyebek között ezek mondatnak: Minden tudósítás és hír megegyez arra nézve, hogy Porfirio Diaz Oajaccaban a végletig védelmezni szándékozik állását. A fölösleges népséget mind eltávolítja onnan, s hir szerint Coulya de las Princip de San Francisco, Macquesado, Conception és Guadeloupe külvárosokat elhagyasztá, hogy erőit jobban összpontosíthassa, végre pedig egyik zászlóaljában engedetlen-ségi bajlamokat tapasztalván, azt megtizedelteté. Mindez a kétségbeesés erlyéről látszik tanuskodni. A testvére parancsnoksága alatt álló lovassága, s a Cacho és Figueron vezénylete alatt levő guerillák dulják, prédálják Ixtquinstla, Tertitlan és Zapotitlan vidékét. Oajacca helyzetéről ezen cikkek még a következő adatokat tartalmazza: Az oajaccai nagy völgy bejáratai nagyon meg vannak nehezítve. Semmiféle szekérut nem köti össze e várost valamely Mexikoba vivő uttal. Egy hegyes vidék közepén fekszik az, mely minden irányban hegyszorosok által van átszelve. Még gyalog sem könnyű az ezen városhoz való jutás, mennyivel nehezebb lehet hát hadiszerekkel. Kiváltképen Quistepec-től fogva kezdődnek az akadályok. Az ezen nevű folyón átkelve, az út szűk gyalog ösvénynyé válik meredek hegyoldalba, melyet még bizonytalanabbá tesz az omló kövecs. Cuicotlanon tul az egyre kigyózó Rio de las Vueltashoz ér az ember, mely Don Domingullo és Rio Blanco között legalább huszonzatszor szeli át az utat. Rio Blanco után közvetlenül egy legalább 11000 meternyi magas meredeket kell megmászni, a san-juan de estadoit. A polgárháború Mexiko más pontjain is folyvást dübög még. Azon haciendákat, melyek nem bírnak elegendő legénységet összeszerezni, lassankint mind megkeresik a guerillák s nagy serezeket vetnek ki rájuk.

Egy távirat szerint a Bazaine tábornok által ostrom alá vett Oajacca 7000 főnyi helyőrségével megadta magát; Porfirio Diaz, a parancsnok agyonlövetett.

Ujabb. London, mart. 16. A felsőházban Russel lord Stratford lord interpellatiojára válaszolja: A török-perzsa hátszabályozás feletti tanácskozmány hihetőleg még e hó végével fejeztetik be; Angol- és Oroszország erre nézve egyetértőleg közreműködtek. Griffit interpellatiojára Palmerston lord válaszolja: A suezi csatorna építésénél kényszer munka jelenleg nem alkalmaztatik.

— Uj-York, mart. 4. Lincoln izenete a politika megváltozásának semmi jelentőségét nem tartalmazza, sem célzást az idegen hatalmakhoz viszonyokra. Shermanól nem érkeztek hiteles tudósítások. Hire jár, hogy Sherman és Shoefield előnyomulásokban feltartóztattak. Grant újabb hadtver készítésével foglalkozik. Virginia senatusa felhatalmazta a kormányzót, hogy a virginiai négereket felfegyverezze.

— Berlin, mart. 17. A sz. pétervári államtanácsban a finn országgyűlés fölötti viták alkalmából a centralisták nagy többséggel leszavaztattak s e szerint az orosz összpontosítási tervvel fölhagynának. — Wielopolskinak Lengyelországra vonatkozó előterjesztései jövő héten kerülnek tárgyalás alá.

— Páris, mart. 18. A senatus tegnapi ülésében Rouher kinyilatkozta, hogy a conventiot loyalis módon írta alá Francia- s Olaszország, sőt még Róma sem vetette el. A francia hadsereg Rómát két év múlva hagyja el. Az állandó elfoglalás a pápa világi hatalmának megtagadása lenne. A pápai hadsereg felállítására lehetséges. Ha nehézségek merülnek föl, a katolikusoknak a pápa iránti hódolati készségében nem lesz hiány. Rouher sürgőleg felhívja a püspököket, hogy a pápánál kibékítőleg közreműködjenek. A francia kormány magának a kibékülésnek érdekében fenn akarja tartani cselekvésének teljes szabadságát.

— Bécs, martius 18. Az alsóház mai ülése elfogadta az adófölemelések három hónapi tartamáról szóló törvényjavaslatot. Azon indítvány, hogy az alkotmány 13. §-ának megvilágosítására bizottmány volna kiküldendő, elfogadhatott. Berger kiemeli, hogy a 13. §. nem tartalmaz ugyan semmit a birodalmi tanács megegyezésének szükséges voltáról, de nem is szól törvényhozási cselekvényekről, hanem csak rendszabályokról. A kormány magyarázata a birodalmi tanácssal való in contumacia eljárás volt, s a miniszterium felelőssége illuzorius lett általa. Hétfőn Vrints indítványa kerül tárgyalás alá.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

BÉCSI BÖRZE márczius. 17-kén 1865.

Table with columns for 'Államadóság', 'Elsőbbségi kötvények', 'Részvények', 'Záloglevelek', 'Földterhementesítési kötelezvények', 'Sorsjegyek', and 'Váltók (devisek) három hónapra.' containing various financial data and exchange rates.

Á t n é z é s e

Magyarhonba és külföldre naponként déli 12 órákor. Szeben, Brassó, Oláhországba naponként d. u. 5 órákor. Maros-Vásárhely felé naponként d. u. 5 órákor. Lengyelhon északi részébe, egy Bukovina- és Moldvába...

A Biasini gyorskocsi indul:

Kolozsvártól Nagy-Váradra vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton déli 11 órákor. Nagy-Váradról Kolozsvárra, hétfőn, szerdán, pénteken vasárnap, a vonat érkezte után. — Szállítási díj 8 frt 40 kr.

Table titled 'Erdélyi piaci árak' showing prices for various goods like wheat, rye, and barley in different regions. Includes a sub-table for 'Alsó ausztr. mérő: vagy is két nagy véka.' and 'Gabonár Kolozsvárt márt. 9-kén 1865.'

H I R D E T É S E K.

Advertisement for 'CZELL JÓZSEF Brassóban vegytani gyúfa-gyárát' featuring an illustration of a factory and text describing their products and services.

Advertisement for 'ANATHERIN-SZÁRVÍZ' by Dr. POPP J. G. featuring an illustration of a medicine bottle and text describing its benefits for various ailments.

Large advertisement for 'Éppen most jelent meg s Kolozsvárt Stein J. könyvkereskedésében kapható: JULIUS CAESAR TÖRTÉNETE.' by Irta III. Napoleon császár, including details about the book and its publisher.

Galgóczi Károly. A mezei gazda népszerű vezér-könyve, a mostani viszonyokhoz alkalmazva. Földbirtokosok, gazdatisztek és földmivesek használatára. 4-ik javított és bővített kiadás. I rész: Földmívelés. Ára 80 kr.

Történelmi gyöngyök. Gyűjtés s betűrendes sorba raká Kiss Mihály, unitárius esperes és árkos pap Ára kemény kötésben 1 frt 60 kr.

Elzáró végrendeletek. Regény. Irta L. BODOR LASZLÓ. Ára 1 frt 20 kr. oszt. ért.

IZIDORA DALAIBOL. A kolozsvári jótékony nő-egylet javára. Ára 60 kr. Diszkiadás 1 frt 60 kr.

Eladó ház. A görbe szappanuteza szögletén 324 számú telek örökáron eladó. Értekezhetni ott a háznál.

Eladó birtok. Hunyadmegyének Pusztakalán helységében a Hátzegi csőáltút mellett a Sztrigy térségében, Szászváros, Déva, Hátzegtől 2, Vajdahunyad és az építendő Arad-árvinczi vasút állomásától 1 mérföldnyi távolságra, van egy körül-belül 200 holdnyi szántó és kaszáló álló, kizárólagos koresmai joggal bíró, terjedelmes udvarokkal, jó állapotban lévő kőből épült udvarházzal, gazdasági épületekkel, gyümölcsös és veteményes kerttel ellátott jószág eladó. A folyamatosan lévő legelő elöljáró kereszttel vitelével növekszik még e birtok mintegy 40 holdnyi területtel. A nevezett jószághoz tartoznak még Kis-Okloson és Felső-Nádason jó mívelés alatti allodialis eszőlök és koresmai jogok, ugy viszont Kitiéden és Bosorodon erdő részletek. Értekezhetni a vásár iránt tulajdonos g. W. A-val, utolsó posta Szamosujvár.

Eladó birtok. Hunyadmegyének Pusztakalán helységében a Hátzegi csőáltút mellett a Sztrigy térségében, Szászváros, Déva, Hátzegtől 2, Vajdahunyad és az építendő Arad-árvinczi vasút állomásától 1 mérföldnyi távolságra, van egy körül-belül 200 holdnyi szántó és kaszáló álló, kizárólagos koresmai joggal bíró, terjedelmes udvarokkal, jó állapotban lévő kőből épült udvarházzal, gazdasági épületekkel, gyümölcsös és veteményes kerttel ellátott jószág eladó. A folyamatosan lévő legelő elöljáró kereszttel vitelével növekszik még e birtok mintegy 40 holdnyi területtel. A nevezett jószághoz tartoznak még Kis-Okloson és Felső-Nádason jó mívelés alatti allodialis eszőlök és koresmai jogok, ugy viszont Kitiéden és Bosorodon erdő részletek. Értekezhetni a vásár iránt tulajdonos g. W. A-val, utolsó posta Szamosujvár.

Eladó birtok. Hunyadmegyének Pusztakalán helységében a Hátzegi csőáltút mellett a Sztrigy térségében, Szászváros, Déva, Hátzegtől 2, Vajdahunyad és az építendő Arad-árvinczi vasút állomásától 1 mérföldnyi távolságra, van egy körül-belül 200 holdnyi szántó és kaszáló álló, kizárólagos koresmai joggal bíró, terjedelmes udvarokkal, jó állapotban lévő kőből épült udvarházzal, gazdasági épületekkel, gyümölcsös és veteményes kerttel ellátott jószág eladó. A folyamatosan lévő legelő elöljáró kereszttel vitelével növekszik még e birtok mintegy 40 holdnyi területtel. A nevezett jószághoz tartoznak még Kis-Okloson és Felső-Nádason jó mívelés alatti allodialis eszőlök és koresmai jogok, ugy viszont Kitiéden és Bosorodon erdő részletek. Értekezhetni a vásár iránt tulajdonos g. W. A-val, utolsó posta Szamosujvár.

(91) Egy ifju francia nő ajánlkozik apró gyermekek mellé mint Bonne. Értekezhetni Biasini Domokos urnál.

(92) Pályázati hirdetmény. Az ürességbe jött marosujvári bányász zenekarmesteri állomásra, melyhez 300 o. f. évi fizetés, kényelmes szállás, s karmesteri ügyesség által szereshető mellékes jövedelem is járul, pályázás hirdetik.

(83) Azon szutsáki tisztelt birtokos urak, kik az ottani koresmorlatáshoz jogot tartanak, fölszólítanak, hogy jelen év április 18-án helyt Szutsákban tartandó birtokosi gyűlésben személyesen, vagy fölhatalmazottjok által megjelenni sziveskedjenek, hol az említett jog folytán bégyült jövedelem fölosztása, és magának a jognak, annak idejében, midőn azt a birtokosok magok élvezendik, fölhasználása felett, határozat fog hozatni.

(86) Eladó birtok. M. Frátán, Kolozsvártól mintegy 4 1/2 óra távolságra egy 287 hold szántó, kaszáló és bel-öszegéből, 40 hold erdőből álló tagosított birtok e'adó, hozzátartozó lakó és gazdasági épületeivel együtt. Értekezhetni Kolozsvárt t. Mikó Lőrincz urral, kétátérteza 16 szám.

(77) Hásongárd alatt egy terjedelmes kert kényelmes lakással együtt kiadó. Értekezhetni bel-farkasutczában 81 szám alatt az emeletben.

(87) Kiadó szállás. Belső királyutczában, napsoron, egészséges, szép három szoba, 22 sz. alatt.